

Pregled dešavanja na svetskom finansijskom tržištu u periodu od 05. januara do 16. januara 2009. godine

Pregled i predviđanje nivoa referentnih kamatnih stopa pojedinih centralnih banaka

Valuta	Referentna kamatna stopa	Na dan	Poslednja promena	Datum poslednje promene	Naredni sastanak	Predviđanje
		16.01.2009				
EUR	"Refinance Rate"	2,00%	-50bp	15.01.'09	05.02.'09	-
CHF	"LIBOR Target Rate"	0,50%	-50bp	11.12.'08	12.03.'09	-
CAD	"Target Overnight Rate"	1,50%	-75bp	9.12.'08	20.01.'09	-50bp
JPY	"Target Rate"	0,10%	-20bp	19.12.'08	22.01.'09	-
GBP	"Bank Rate"	1,50%	-50bp	8.01.'09	05.02.'09	-50bp
USD	"FED Funds Target Rate"	0%-0,25%	-75bp	16.12.'08	28.01.'09	-

- Bank of England je, početkom izveštajnog perioda, snizila referentnu kamatnu stopu za 50 bazičnih poena, tako da ona trenutno iznosi 1,5%, što je njen najniži nivo, dok ekonomisti očekuju novo smanjenje u februaru. Kamatna stopa na funtu je od oktobra ostvarila pad od 3,5 procentnih poena, u pokušaju monetarnih vlasti da ožive privredu, koja se suočila sa prvom recesijom od 1992. godine. BoE očekuje dalji pad proizvodnje u prvoj polovini godine, iako bi skorašnja smanjenja poreskih i referentnih stopa, kao i veliki pad funte, mogli dati podsticaj privredi. Čak ni tokom Velike depresije 30-tih godina prošlog veka stope u Britaniji nisu bile niže od 2%, što samo pokazuje veličinu trenutne krize širom sveta. U SAD referentne stope se kreću u rasponu od 0 do 0,25%. Ekonomisti očekuju dalje snižavanje stopa u Britaniji, čak i ispod 1%, kao i to da će tako nizak nivo stopa biti dugoročniji, a ne isključuju ni povećavanje novčane mase.
- Prema podacima objavljenim od strane Evropske komisije, raspoloženje u pogledu izgleda evropske privrede je u decembru dostiglo najniži nivo od kada se merenje obavlja, a nemački izvoz je ostvario rekordni pad, što pokazuje da evropska privreda tone dublje u recesiju. Evropski proizvođači su pogođeni velikim padom tražnje na globalnom nivou što je posledica krize, povećanja nezaposlenosti i pada investicija. Savezni zavod za statistiku Nemačke objavio je da je u novembru izvoz ove zemlje ostvario rekordni pad od 10,6% na mesečnom nivou zbog pada tražnje za automobilima i drugim dobrima. To je najveći pad od ujedinjenja dve Nemačke 1990.god. Nemačka, najveća Evropska privreda, ujedno je i najveći izvoznik dobara od 2003.god.
- ECB je, u četvrtak 15. januara, smanjila referentnu stopu na evro za 50 bazičnih poena, na 2%. Stopa inflacije u evrozoni je 1,6% na godišnjem nivou, što je znatno manje od ciljanih 2%, potvrđeno je od strane Evrostata. Predsednik ECB Žan Klod Triše izjavio je da će inflatorni pritisak biti umanjen na duži rok, što omogućava ekspanzivnu monetarnu politiku. Takođe, predsednik ECB je rekao da postoji mesto za dalje smanjenje stope i najavio je da bi sledeće smanjenje moglo biti u martu, ali da ECB ne razmišlja o „politici nulte kamatne stope“.
- Stopa nezaposlenosti u SAD je na najvišem nivou u poslednjih 16 godina. Kompanije su otpustile više od pola miliona zaposlenih, pokazali su decembarski podaci. Bank of America, najveća američka banka po veličini aktive, zatražila je i 16. januara dobila pomoć od vlade SAD u vrednosti od 138 milijardi dolara, kako bi uspešno privela kraju prodaju Merrill Lynch & Co.

Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

Izvor podataka: "Bloomberg" informacijski sistem

- Prva nedelja je počela znatnim padom kursa EUR/USD (sa 1,3963 na 1,3604). Glavni razlog ovakvog smanjenja tražnje za evropskom valutom je neočekivano loš ekonomski pokazatelj proizvodnje u evrozoni. Takođe, izjava podpredsednika ECB-a Papademososa da će možda biti potrebno još spuštanja referentne kamatne stope samo je dodatno uticalo na smanjenje kursa. Nastavak objavljivanja loših podataka u evrozoni (inflacija, stopa nezaposlenosti, kvartalni BDP), kao i mišljenje učesnika na tržištu da Evropska centralna banka kasni sa donošenjem važnih odluka, uticalo je dodatno na smanjenje kursa EUR/USD (najniži nivo te nedelje bio je 1,3308 evra za dolar). Oporavak kursa u drugom delu nedelje uglavnom je uzrokovan značajno lošim ekonomskim indikatorima objavljenim u SAD (porast ukupnog broja otpuštenih, pre svega). Svojom izjavom da je došlo do značajnog pogoršanja u realnoj ekonomiji evrozone, predsednik ECB Triše je sprečio dalje jačanje evra prema dolaru.
- Kurs EUR/USD pao je u ponedjeljak, 12. januara, nakon porasta očekivanja da će ECB smanjiti referentnu kamatnu stopu na narednom sastanku. Na ovaj pad kursa dodatno je uticala i izjava zvaničnika MMF da su reakcije Evropske unije na krizu zakasnele, kao i da se u Evropi podcenjuje potreba za fiskalnim stimulansima. Pad kursa nastavljen je i naredna dva dana. Smatra se da je glavni uzrok za takav trend odluka jedne od rejting agencija (Standard & Poor's - S&P's) da na listu zemalja čiji kreditni rejting smatra kritičnim stavi, pored Grčke, Portugaliju i Španiju. Čak i jako loši podaci objavljeni u SAD (maloprodaja stanovništvu duplo je bila manja nego što je to bilo očekivano) nisu bili dovoljni da pomognu oporavak evra koji je, pritisnut odlukom spomenute rejting agencije S&P's o smanjenju rejtinga Grčke, ponovo izgubio na vrednosti i dostigao najniži nivo u odnosu na američki dolar u toku izveštajnog perioda (EUR/USD 1,31). Vest da će vlada SAD dati pomoć najvećoj američkoj banci po veličini aktive (Bank of America) u visini od ukupno 138 milijardi dolara uticala je na blagi oporavak kursa EUR/USD.

Kretanje kurseva JPY, GBP i CHF prema EUR i USD tokom posmatranog perioda:

	min-max	promena *
JPY	117,46-127,31	▼
GBP	0,88776-0,92737	▼
CHF	1,4717-1,5120	▼

	min-max	promena *
JPY	89,05-93,44	▼
GBP	0,6572-0,6896	▼
CHF	1,0928-1,1247	▲

*Promena vrednosti za jedinicu EUR tj. USD - početak u odnosu na kraj posmatranog perioda - na zatvaranju.

Izvor podataka: "Bloomberg" informacijski sistem

Tržište hartija od vrednosti

„US Treasury Futures“ - indikacija kretanja cena desetogodišnjih američkih državnih obveznica

„Bond Futures“ - indikacija kretanja cena desetogodišnjih nemačkih državnih obveznica

Američke državne obveznice

- Početak 2009. godine obeležila je prilično niska likvidnost na tržištu američkih državnih obveznica. Takođe, prisutne su bile i izjave zvaničnika Narodne republike Kine da njihov interes za kupovinom američkih državnih obveznica jenjava. Pad interesovanja svakako je posledica velike potrebe koju ima Kina za novčanim sredstvima, kako bi finansirala stimulatívni fiskalni plan vredan 600 milijardi dolara. Takođe, Federalne rezerve su u toku ove nedelje počele da otkupljuju obveznice izdate na bazi sekjuritizovanih hipotekarnih kredita. Ovakav potez FED-a naveo je investiture, koji su očekivali da će centralna banka SAD početi sa otkupom državnih hartija, na razmišljanje da se taj otkup ipak neće desiti baš tako skoro, pa su počeli masovno da prodaju hartije koje su imali u vlasništvu. Izuzetno loši podaci nisu uticali na cene državnih dužničkih hartija onako kako se očekivalo, pa je pad cena nastavljen do pred sam kraj nedelje.
- Početak druge nedelje obeležio je porast likvidnosti na tržištu američkih državnih obveznica, što je uzrokovalo porast njihovih cena. Njihova cena rasla je skoro čitave nedelje, potpomognuta prilično lošim ekonomskim pokazateljima. Nagli skok na kraju nedelje uzrokovan je izjavom zvaničnika FED da je centralna banka SAD počela da razmatra ponudu za otkup dugogodišnjih državnih hartija, kao i veću da će najveća američka banka po veličini imovine dobiti pomoć u visini od 138 milijardi dolara, kako bi uspešno završila akviziciju Merrill Lynch-a. Maksimalna vrednost fjučersa na desetogodišnje američke obveznice dostignuta je u petak 15. januara.

U posmatranom periodu objavljeni su sledeći značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD:

		Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Porudžbine trajnih potrošnih dobara-industrijske oruđžbine (Factory Orders 01.06.2009.)	Nov.	-2,3%	4,6%	-5,1%
Indikator industrijske proizvodnje (Industrial Production 16.01.2009.)	Dec.	-1,0%	-2,0%	-0,6%
Broj nezaposlenih koji primaju socijalnu pomoć (Continuing Jobless Claims - 01.22.2009)	Dec. 27.	4483k	4611k	4506k

Izvor podataka: "Bloomberg" informacijski sistem

Evropske državne obveznice

- Prinosi na dvogodišnje državne obveznice evrozone su, početkom izveštajnog perioda, ostvarili pad na najniži nivo od kada je uvedena zajednička evropska valuta, jer je pad cena na tržištu akcija doveo do porasta tražnje za manje rizičnim državnim hartijama. Cene desetogodišnjih nemačkih državnih obveznica su, takođe, ostvarile rast. Rast cena državnih obveznica je nastavljen i krajem prve nedelje, kao posledica podataka o padu industrijske

proizvodnje u Nemačkoj. Takođe, na rast cena su uticali i podaci o porastu nezaposlenosti u SAD. Razlika u prinosima između dvogodišnjih i desetogodišnjih obveznica je porasla na 156bp, što je najviši nivo od septembra 2004.god., zbog očekivanja da će ECB smanjiti referentnu stopu na evro.

- Početkom druge nedelje izveštajnog perioda, ostvaren je pad cena dugoročnih državnih obveznica, pošto su tržišni učesnici očekivali nove emisije državnih hartija i odluku ECB o referentnoj kamatnoj stopi. Tokom te nedelje, prinosi na dvogodišnje nemačke obveznice su ostvarili najniži nivo od septembra 1990.god. (1,48%). Trend rasta cena je nastavljen nakon što je Standard&Poor's smanjio kreditni rejting Grčke, kao i posle objavljivanja podataka o maloprodaji u SAD (koji su bili manji od očekivanih). Nakon odluke ECB o smanjenju referentne stope od 50bp, prinosi na dvogodišnje državne obveznice su ostvarili rast. Rast cena na tržištima akcija je uticao na smanjenje tražnje za sigurnijom aktivom, što je dovelo do daljeg pada cena evropskih državnih obveznica.

Značajni ekonomski pokazatelji EU objavljeni u posmatranom periodu bili su:

		Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Izvoz u Nemačkoj na mesečnom nivou (GE: Exports SA MoM 01.08.2009.)	Nov.	-3,1%	-10,6%	-0,5%
Indikator ekonomskog poverenje u Evrozoni (EC: Euro-Zone Economic Confidence 01.08.2009.)	Dec.	71,8	67,1	74,9
Indusrijska proizvodnja u Nemačkoj na mesečnom nivou (GE: Industrial Production MoM 18.12.2008.)	Dec.	-2,0%	-3,1%	-2,1%

Izvor podataka: "Bloomberg" informacioni sistem

Zlato: 811,70 – 863,90 (US\$/OZ)

	Zaključene cene zlata (US\$/Oz) u periodu:			
	05–09.01.'09		12– 16.01.'09	
ponedeljak	859,50		820,85	
utorak	863,90	max	822,00	
sreda	842,95	min	811,70	min
četvrtak	857,40		817,80	
petak	854,20		843,15	max

Kretanje cene zlata u posmatranom periodu

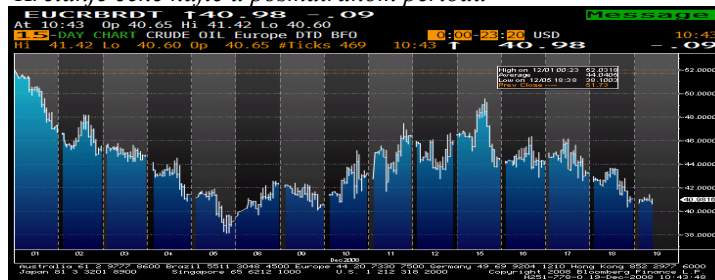
Izvor podataka: "Bloomberg" informacioni sistem

- Početkom izveštajnog perioda cena zlata je ostvarila rast od 2%, usled slabljenja dolara. Banka HSBC je u svojim prognozama za 2009. i 2010. god. povećala očekivanu cenu ovog plemenitog metala, smatrajući da će globalni pad privredne aktivnosti dovesti do rasta tražnje za zlatom. Smatra se da će zlato biti predmet tzv. *safe-haven* kupovine od strane investitora koji su, usled privredne nesigurnosti, u manjoj meri spremni da preuzimaju rizik. Krajem prve nedelje cena zlata je ostvarila blagi pad, usled jačanja američke valute. Rast vrednosti dolara negativno utiče na cenu zlata, jer se zlato često kupuje kao alternativa američkoj valuti. Pad cene nafte i rast vrednosti dolara je, početkom druge nedelje, doveo do pada cene zlata. Krajem druge nedelje izveštajnog perioda, cena ovog plemenitog metala je ostvarila rast od 2%, usled slabljenja dolara prema evru, kao i usled rasta *safe-haven* kupovine.

Nafta: 42,50–45,28 (US\$/Barrel–Brent Crude Oil)

	Zaključene cene nafte (US\$ /Barrel-Brent) u periodu:			
	05–09.01.'09		12– 16.01.'09	
ponedeljak	47,85		42,50	min
utorak	49,29	max	45,17	
sreda	45,75		45,28	max
četvrtak	45,01		44,50	
petak	43,67	min	43,72	

Kretanje cene nafte u posmatranom periodu

Izvor podataka: "Bloomberg" informacijski sistem

- Cena nafte je na početku izveštajnog perioda zabeležila značajan skok nakon eskalacije sukoba na Bliskom istoku, kao i usled pooštavanja odnosa Rusije i Ukrajine u vezi gasa. Rast cene na početku izveštajnog perioda uzrokovan je time što su Kuvajt i Katar, zemlje članice OPEC-a, naznačile da će početi sa smanjivanjem ponude. Međutim, ovaj rast cene nafte prekinut je nakon izveštaja Ministarstva za energetiku SAD o zalihama nafte koje su bile veće od očekivanih, pa je tako cena nafte pala na nivo ispod 46 dolara za barel. Trend smanjenja tražnje za "crnim zlatom" uzrokovan jačanjem efekata globalne recesije, nastavljen je, pa je nedelja završena sa cenom na nivou od 43,72 dolara za barel nafte. Na početku druge nedelje primećena je pojačana aktivnost špekulativnih trgovanja koja je i dovela do privremenog rasta cene, međutim, cena je ubrzo vraćena na pređašnji nivo.